

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1164

гр. София, 18.10.2021 г.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО III ВЪЗЗ. СЪСТАВ в закрито заседание на осемнадесети октомври, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Мирослава Тодорова

Членове: Христинка Колева
Мирослав Стоянов

като разгледа докладваното от Мирослава Тодорова Въззивно частно наказателно дело № 20211100603697 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 341, ал. 2 вр. чл. 249, ал. 3 НПК.

Постъпила е частна жалба от защитника на подсъдимия Д. Й. ИВ. срещу определение на СРС, НО, 12 състав, по н.о.х.д № 6631/21 г. от разпоредително заседание, проведено на 29.06.2021 г., с което е оставено без уважение искането за прекратяване на съдебното производство и за връщане на делото на СРП за отстраняване на процесуални нарушения, допуснати в досъдебната фаза.

Постъпила е и частна жалба от непълнолетния Р.Г. С., действащ със съгласието на родителите си срещу определението от разпоредителното заседание, с което е оставено без уважение искането му за конституирането му като частен обвинител.

В жалбата на защитника на подсъдимия се твърди, че определението е неправилно и се иска неговата отмяна. Поддържа се, че по време на проведения разпит на 19.04.2021 г. на обвиняемият не бил зададен въпросът дали желае да даде обяснения по обвинението, поради което не бил вписан отговор в протокола дали ще дава обяснения или не. По този начин обвиняемият бил лишен от възможността да даде или да не даде обяснения. Изтъква се, че при предходен разпит на обвиняемия той е дал подробни обяснения и на 19.04.2021 г. е имал желание да даде отново такива. Поради това се твърди, че е допуснато съществено процесуално нарушение, което е отстранимо с извършване на нов разпит на обвиняемия в досъдебното производство.

В жалбата на Р. С. се твърди, че атакуваното от него определение е неправилно, постановено при съществени нарушения на процесуалните правила, довели до неправилно приложение на закона. Посочва се, че съдът е приложил правилно разпоредбата на чл. 394, ал. 2 НПК, която прави неприложена разпоредбата на чл. 392, ал. 4 НПК, но въпреки това именно на посоченото основание е отхвърлил искането на Р. С. да се конституира като частен обвинител. Поради това се прави искане въззивният съд да отмени определението и да конституира непълнолетния пострадал, действащ със съгласието на родителите си, като частен обвинител.

Въззивният съд, като прецени изложените в протеста доводи и съдържанието на атакуваното определение, намира следното.

Първоинстанционното съдебно производство е образувано по обвинителен акт срещу подсъдимите Д. Й. ИВ., 19 – годишен по време на разпоредителното заседание (роден на **** г.), Х.И.И., роден на **** г. (17 – годишен), и Д. Д. Л. (вече навършил 17 години), роден на **** г., за престъпление по чл. 198, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 НК, което се твърди, че е извършено на 21.02.2020 г., когато всеки един от тях е бил непълнолетен спрямо непълнолетния Р.Г. С., 14-годишен по време на деянието.

Подс. Д.И. е привлечен за първи път в качеството на обвиняем с постановление от 25.02.2020 г., предявено на същата дата на обвиняемия и защитника, за същото престъпление. В постановлението са разяснени правата на обвиняемия, включително правото да даде или да откаже да даде обяснения. Веднага след предявяването на привличането е съставен протокол за разпит на обвиняемия, в който той е заявил, че не желае да дава обяснения.

По същия начин и в същия ден са привлечени и другите двама обвиняеми, като са заявили, че няма да дават обяснения.

Второто привличане като обвиняем на подс. Д.И. е с постановление от 18.05.2020 г., предявено на същата дата на него и защитника му, за същото престъпление. И в това постановление са записани процесуалните права на обвиняемия, включително правото да даде или да откаже да даде обяснения. Веднага след предявяването на привличането е съставен протокол за разпит на обвиняемия, който започва с декларацията на обвиняемия, че са му разяснени правата и му е предоставена възможност да даде обяснения. След това обвиняемият излага обясненията си по обвинението и протоколът е подписан от него и защитника му.

По същия начин и в същия ден са привлечени и другите двама обвиняеми, като обв. Х.И. е заявил, че му е предоставена възможност да даде обяснения, но желае да дава такива.

За последен път подс. Д.Л. и подс. Х.И. са привлечени като обвиняеми с постановление от 8.03.2021 г., предявено съответно на 5.04.2021 г. и 30.03.2021 г. на всеки от тях и защитника му, за същото престъпление. В това постановление отново са записани процесуалните права на обвиняемите, включително правото да даде или да откаже да даде обяснения. Веднага след предявяването на привличането е съставен протокол за разпит на всеки от двамата обвиняеми, който започва с декларацията им, че са им разяснени правата и им е предоставена възможност да дадат обяснения, както и че те не желаят да дадат такива.

Подс. Д.И. е привлечен за последен път с постановление от 8.03.2021 г., предявено на 19.04.2021 г. на него и защитника му. В постановлението са изброени писмено правата му, включително правото да даде или да откаже да даде обяснения. Непосредствено след предявяването е съставен протокол за разпит, в който подсъдимият е заявил, че са му разяснени правата, желае да го защитава същия защитник, не прави отвод на разследващия и желае още същия ден да му бъдат предявени материалите от разследването, което е направено.

В съдебното заседание на 29.06.2021 г. е даден ход на разпоредителното заседание. Защитникът на подс. Д.И. е изложил твърденията за допуснато съществено процесуално нарушение, които се съдържат и в частната му жалба, като е поискал

съдебното производство да бъде прекратено и делото да бъде върнато на СРП за отстраняването му. Защитниците на останалите подсъдими са се присъединили към становището на прокурора, че не са допуснати съществени процесуални нарушения и не са налице основания за прекратяване на съдебното производство. Повереникът на непълнолетния пострадал е поискал той да бъде конституиран като частен обвинител.

С определението, предмет на въззивната проверка, съдът е приел, че в досъдебното производство не са допуснати съществени отстраними процесуални нарушения, нито са налице други процесуални пречки за даване ход на съдебното следствие и е оставил без уважение искането за прекратяване на съдебното производство на защитника на подс. Д.И.. Съдът е изложил съображения, че не е нарушено правото на подсъдимия да даде обяснения, защото то му е било разяснено, включително подсъдимият го е упражнил, като разпитът му е бил надлежно протоколиран. По отношение на искането за конституиране на частен обвинител районният съд е приел, че то е неоснователно, тъй като е направено спрямо всички подсъдими, а съществува забрана за конституиране на частен обвинител по отношение на непълнолетен подсъдим.

Въззивният съд, след като извърши самостоятелна проверка на материалите по делото, намира, че определението на първата инстанция и в двете му обжалвани части е законосъобразно и обосновано.

На първо място, въззивният съд намира, че не е допуснато процесуално нарушение при осигуряване на възможността подсъдимият Д.И. в досъдебната фаза да даде обяснения. Както беше посочено при изложение на фактите, той е привличан три пъти в качеството на обвиняем и в трите постановления словесно са изброени всички негови процесуални права. Всяко от постановленията е било предявено както на обвиняемия, така и на неговия професионален защитник – адвокат. След второто привличане обвиняемият е дал обяснения, като е изложил твърдения във връзка с деянието. След третото привличане веднага е съставен протокол за разпит, в който подсъдимият е потвърдил, че са му разяснени правата и е поискал същия ден да му бъде предявено разследването. С оглед на факта, че става въпрос за трето превличане, за вече формиран опит на подс. Д.И. за упражняване правото да даде обяснение, за трикратно разяснени права при предявяване на постановлението за привличане и за изрично словесно потвърждаване на това обстоятелство в разпита на обвиняемия и участието на професионален защитник във всички действия, липсва каквато и да било обективна основа за съмнение, че подсъдимият е бил ограничен във възможността да разбере, че има право да даде обяснения и да го направи. Поради това обосновано и законосъобразно районният съд е приел, че не са допуснати съществени процесуални нарушения по отношение на процесуалния статус на подс. Д.И. в качеството на обвиняем в досъдебното производство.

Въззивният съд намира за правилна и цялостната проверка на районния съд за това, че не са допуснати и други съществени процесуални нарушения в досъдебното производство извън релевираните от защитника на подс. Д.И..

На следващо място, въззивният съд съобрази по жалбата на повереника на пострадалия от твърдяното престъпление, предмет на обвинението, че и тримата подсъдими са били непълнолетни по време на деянието. По време на разпоредителното заседание и понастоящем двама от подсъдимите продължават да бъдат непълнолетни, а третият – Д.И. вече е навършил пълнолетие.

Действително съгласно чл. 394, ал. 2 НПК, когато непълнолетният е

привлечен като обвиняем за деяние, извършено в съучастие с пълнолетен, делата не се разделят и производството се разглежда по общия ред. В случая обаче, доколкото и тримата подсъдими са обвинени за съучастие помежду си като непълнолетни, е правно значима първата алинея на чл. 394 НПК, съгласно която, когато пълнолетният е привлечен като обвиняем за престъпление, извършено от него преди да навърши пълнолетие, делото се разглежда по общия ред. Това означава, че след като подс. Д.И. вече е пълнолетен, делото следва да се разглежда по общия ред, т.е. с правилата за законността на състава за пълнолетни подсъдими, обичайната публичност на съдебното заседание, освен ако не е налице друга хипотеза за ограничаването ѝ и т.н. Същевременно обаче не са заличават изискванията за осигуряване на специфична защита при осъществяване на правосъдие и то санкционно по своя характер срещу непълнолетни лица (деца по смисъла на Закона за закрила на детето). Така например, родителите на непълнолетните подсъдими следва да бъдат призовани за съдебното заседание и да им бъде осигурена възможност да участват в събирането и проверката на доказателствените материали и да правят искания, бележки и възражения.

В процесния случай, изхождайки от тази логика, районният съд е приел, че доколкото искането за конституиране на частен обвинител е формулирано без разграничение спрямо непълнолетните и пълнолетния обвиняем, съдът не разполага с правомощието да го разделя. Независимо че не е изрично заявено, от този извод на районния съд следва, че той приема, че не са еднакви предпоставките за конституиране на частен обвинител по отношение на всеки от подсъдимите. Доколкото в чл. 392, ал. 4 НПК е въведена забраната при разглеждането на дела срещу непълнолетни да участва частен обвинител, това означава, че според първостепенния съд въпросът поначало би могъл да бъде решен диференцирано спрямо пълнолетния подсъдим, от една страна, а от друга – спрямо двамата непълнолетни подсъдими.

Въззивният съд намира за законосъобразен крайния правен извод за неоснователност на искането за конституиране на частен обвинител, но не по изложените от първата инстанция съображения. В случая че бяха налице предпоставките за конституиране дори само спрямо един от подсъдимите, районният съд следваше да уважи частично искането, тъй като дължи преценка на основанията за участие на пострадалия като частен обвинител срещу всеки от подсъдимите поотделно. Въззивният съд обаче приема, че искането е изцяло неоснователно, тъй като правото на пострадалия да участва в наказателния процес като страна, в частност като частен обвинител, макар да се упражнява в съдебната фаза, не възниква тогава, а възниква от факта на осъщественото деяние. Това е видно от разпоредбата на чл. 76 НПК, която дефинира кои лица са пострадали по смисъла на процесуалните правила и какъв е обхватът на тяхната правна легитимация. Стриктното езиково тълкуване изяснява, че качеството пострадал възниква с извършването на престъплението и то е в основата на активната процесуална легитимация на частния обвинител. Тълкуването на общата разпоредба на чл. 76 НПК в система със специалната на чл. 392, ал. 4 НПК изяснява, че за пострадалите от престъпление, извършено от непълнолетни, не възниква правото да участват като частни обвинители. Това правно положение е обективно, поради което не е поставено в зависимост от други фактори, включително от това дали досъдебното производство ще бъде забавено до навършване на пълнолетие на обвиняемия. Ето защо въззивният съд намира, че процесния случай не са налице предпоставките за конституиране на частен обвинител не само спрямо подсъдимите, които продължават да бъдат непълнолетни, но и спрямо подсъдимия, който в хода на процеса е навършил пълнолетие.

След цялостна проверка на обжалваното определение въззивният съд намира,

че то е правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

Така мотивиран на основание чл. 345, ал. 1 НПК Софийският градски съд, 3
въззивен състав

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА определение на СРС, НО, 12 състав, по н.о.х.д № 6631/21 г. от разпоредително заседание, проведено на 29.06.2021 г., с което е оставено без уважение искането за прекратяване на съдебното производство, за връщане на делото на СРП за отстраняване на процесуални нарушения, допуснати в досъдебната фаза и за конституирането на непълнолетния Р.Г. С., действащ със съгласието на родителите си, като частен обвинител.

Определението не подлежи на обжалване и протест.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____